

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v
Kaplarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 528 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Socialdemokratski škandal.

Včeraj smo poročali, kako je voditelj in ustanovitelj soc. dem. organizacije, ustanovljaj gospodarske zavode in kako jih je vodil. Kot voditelj socialističnih gospodarskih organizacij je postal večkratni milijonar. Njegovo premoženje cenijo danes na 15 do 20 milijonov kron. Socialistične gospodarske organizacije pa je pustil na cedilu. Kot voditelj politične organizacije je Kristan postal minister, med belgraskimi bankokrati je zaslovelo njegovo ime; socialistična stranka pa je izgubila med delavstvom ves ugled. Socialdemokratski »Naprejek« je izgubil tisoče naročnikov. Od 8000 je padel na 3000. Sedaj pa Kristan zapušča politične torišče: liberalno kapitalistična vlada v Beogradu ga je postavila za ravnatelja veleposestva nadvojvode Friderika.

15 milijonov dohodkov na leto!

Včerajšnji »Slov. Narod« ima sledečo vest:

»Anton Kristan je prevzel to službo (ravnatelja Friderikovega veleposestva) in se odprave svojemu poslaniškemu mandatu. Kakor čujemo, znašajo dohodki veleposestva letno okrog 300 milijonov. Po poročilih iz Beograda dobi upravitelj od teh dohodkov prvo leto 5%, drugo leto 3%, nadaljnja leta pa 2%. V koliko so ti podatki točni, ne moremo kontrolirati.«

Če je ta »Narodova« vest resnična, bo Kristan zaslužil prvo leto 15 milijonov, drugo leto 9 milijonov, tretje leto 6 milijonov. Ali so to krole ali dinarji, tega »Narod« ne pove. Za 30 milijonov »zaslužka« tekem treh let se je Kristanu splašalo pokazati soc. demokratskim volivcem — osle.

Kako je Kristan izkoriščal zadružništvo?

Kristan je ustanovljaj konsume in zadruge. Zadružna organizacija ne sme biti predmet političnih bojov. Prepričani smo, da delavstvo vsled Kristanovega gospodarstva ne bo trpelo škode. Ravno zato pa je potreba pribiti, kako je on delavsko zadružništvo zlorabljal. Preosnoval je »Nakupovalno zadruge« iz bivše »Vojne zvezice«. S pomočjo zastopnikov kapitala, je izrinil iz vodstva krščanske socialne zastopnike. Tako je samolastno gospodaril v tej zadruzi in se ni briga za sklepe direktorija. Ker je to delo zanj le prepočas »uspevalo«, je ustanovil v Trstu novo trgovsko družbo z omejeno zavezo, v kateri so bili znani socialist dr. Ferfolja, Ivan Podlesnik in sam.

Ta družba je v Trstu na veliko nakupovala in za masten profit oddajala Nakupovalni zadruzi, ki ji je bil zopet Kristan ravnatelj. Sladkor je n. pr. kupila ta družba v Trstu po 40 kron, lastni zadruzi

ga je pa prodajala po 52 kron kilo. Na ta način je Kristan zaslužil kot ravnatelj Nakupovalne zadruge, še bolj pa kot glavni deležnik tržaške družbe z o. z.

Sodna preiskava in minister.

Ta Kristanova manipulacija s tržaško družbo spominja na njegovo poslovanje med vojsko v Vojni zvezi. Tedaj je Kristan mesto Ferfolja in Podlesnika vzel v tako družbo druge ljudi, med njimi nekega Zalerja. Družba se je imenovala »Zaler & Co.« Tedaj je Kristan v imenu Vojne zveze delal kupčije s to družbo, v kateri je bil sam glavni deležnik. Vršlo se je verženje na debelo na škodo delavstva, ki je bilo odvisno od aprovizacije »Vojne zveze«. Stvar je po prevratu prišla na dan, in sodišče je začelo preiskavo. Kristanovi kazenski akti pa še niso bili rešeni, ko je Kristan s svojo socialdemokracijo šel v vladni tabor in postal minister. S tem trenutkom je zadeva zaspala. Preiskava je bila ustavljena. Kje so sedaj tisti akti?

Kristan špekulira z milijoni delavskega denarja.

Za socialdemokratsko konsumno društvo, ki ga je vodil Kristan sam, je iskal 8 milijonov kredita pri Eskomptni banki. Banka je bila pripravljena, dovoliti ta kredit, zahtevala pa je, da se uredi knjigovodstvo, ki je bilo docela neurejeno, ter da sme banka kontrolirati nakup blaga. To je Kristan odklonil. Šel je in si sam na svojo pest odprl kredit za 8 milijonov kron pri socialističnem Kreditnem društvu, kjer je zopet sam imel prvo besedo. To pa se je odboru Kreditnega društva zdelo vendarle malo odveč. Prisilili so Kristana, da je sam prevzel jamstvo za teh 8 milijonov.

To so posamezna razkritja o delovanju socialističnega voditelja Antona Kristana, ki je toliko let izrabljaj slovensko delavstvo in svoje socialistične soderge vzgajal v sovražstvu proti krščanskim sodelavcem. Socialistično delavstvo je drlo za njim, se pehalo proti krščanski organizaciji ter svojim voditeljem služilo za priprego. Od protikrščanskega boja niso videli ti reveži, kaj počne z njimi njihov voditelj. Vsaka beseda je bila pri njih bob ob steno. Danes pa lahko izprevidijo, kam so jih zavedli voditelji, ki so jih učili materializma brez krščanske morale. Voditelji sami so poznali le materializem, žvižgali so na krščansko moralo in jo sovražili.

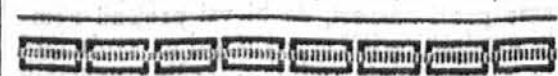
Delavstvo danes lahko izprevidi, da je to bilo voditeljem v korist, delavcem pa v škodo.

Sedaj je stvar delavstva, da krene druga pota, če noče biti vnovič ogoljufano. —

kot član kat. Cerkve, — je pa še toliko večja hinavščina — da skrajna hudobija, da hočejo taki »iskati« v pravoslavju to, česar niso »mogli« najti v kat. Cerkvi — namreč — Boga. Povdarjamo ponovno, da ta vest o ZJZ — upamo ni vtiseljena. Gg. pri ZJZ! Mi hočemo tudi v tem pošteno odkritosrčnost in upamo, da imate toliko poštenosti in tudi poguma, da če je to res, da tudi priznate. —k

NEMČIJA SE RAZOROŽUJE.

LDU, Berlin, 16. marca. (Dun. KU) Danes se je sestel odsek, ki ga je sestavila zbornica, in ki ima nalogo izdelati razoroževalni zakon. Socialno-demokratski poslanec Hoffmann-Kaiserslautern je zahteval, naj se objavi korespondenca med bavarsko in med nemško državno vlado. Zahteval je tudi, da se do pičice izpolnijo določbe versailleske mirov, pogodbe in kritikal zadnji govor bavarskega ministrskega predsednika, ki vidi v vseh sosednjih narodih same sovražnike. Zastopnik zunanje urada je naglašal potrebo po razorožitvi z ozirom na zunanji položaj Nemčije.

Širite „NOVI ČAS“

Preobrat v Rusiji se pripravlja?

Boljševiška ofenziva proti upornikom — ali: sporazum boljševikov z menjševiki in socialrevolucionarji?

V bojih med rdečimi četami in kronštatskimi uporniki so doslej na vrhu upor. Ob brezuspešnem napadu na Kronštad so boljševiki izgubili 8000 mrtvih, večinom Kitajcev. Vse vesti potrjujejo, da se je začela rdeča armada puntati proti dosedanjim oblastnikom. Puntata se tudi črnomorska mornarica. Kronštad je ponujeno Trockijevo premirje odbil in vstaja v borbi. Delavstvo v Petrogradu štrajka dalje in se očitno nagiba k upornikom.

Vse to je nagnilo sovjetsko vlado, da je povabila vse socialistične stranke na pogajanja, da se sklene sporazum in ustanovi skupna socialistična vlada. Pod vtisom nevarnosti, ki preti deželi od zunanjih sovražnikov in monarhistov v notranjosti, boljševikom po vsej priliki ne bo težko, dobiti socialne revolucionarje in menjševike ter drugačne upornike za sporazum. Da bo ta sporazum izpadel tako, da bodo boljševiki ostali na krmilu, ni težko uganjati.

LDU Moskva, 16. marca. (Brezčično.) Na

sejah komunističnega kongresa dne 12. in 13. marca so se vsi govorniki izjavili proti zmanjšanju rdeče armade, ker buržuazijske nevarnosti še ni konec, ampak še celo raste in dobiva novih moči.

LDU Dunaj, 16. marca. (CTU.) Ukrajinski tiskovni urad javlja iz Lvova: Znani vodje ukrajinskih vstajev, atamani Struck, Machno in Antonow so se pričeli pogajati za organizacijo skupne fronte proti boljševikom. Rdeča kavalerija v Kamjencu Podolskem je odpadla in organizira po okolici ponočne napade na sovjetske oblasti in čezvračjake. Pri enem takem napadu na Mogilev Podolskijski so bili vsi člani mogilevske čezvračjake pomorjeni.

LDU Varšava, 16. marca. (Havas.) Od finske meje se javlja, da delajo boljševiki sedaj velike priprave za odločilno ofenzivo proti Kronštatu, katere naj se udeleži mnogoštevilno topničarstvo, mnogo pehote, letalcev in parnikov, katere izkušajo izpeljati iz ledu pred Petrogradom. Ofenziva naj se prične okoli 20. do 25. t. m.

Občinske volitve na Slovenskem.

LDU Belgrad, 16. marca. (ZNU) Po naredbi ministrstva za notranje stvari se bodo vršile občinske volitve v Sloveniji najprej v večjih, potem pa v manjših krajih. V Ljubljani se bodo vršile 26. aprila.

Železničarska stavka na Poljskem.

Varšava, 17. marca. (Izv.) V celi poljski državi je izbruhnila stavka železničarjev. Dokazano je, da je ta stavka dirigirana od sovjetske vlade, da se z ozirom na revolucijo, poljska vada ne bi pričela vmešavati. Vlada je odredila militarizacijo železnic.

Pogajanja med Poljsko in Rumunijo razbita.

Bukarešt, 17. marca. (Izvir.) Pogajanja med Poljsko in Rumunijo so se razbila. V rumunskih političnih krogih se govori, da se bo tudi nedavno sklenjena vojna konvencija razveljavila. Rumuni se čutijo sami dovolj močne, da se v slučaju potrebe branijo od boljševikov. Poleg tega pa se bojijo, da bi jih zveza s Poljsko kaj kmalu privedla v konflikt s sovjeti.

NOVA BOSENSKA VLADA.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Iz muslimanskih krogov se doznava, da bo nova bosenska vlada sestavljena sledeče: Predsednik: dr. Jojić (rad.); podpredsed.: Destarodović (mus.); prosveta: Grčić (dem.). Muslimani dobe poleg tega še dve, demokratski in radikalci pa po eno poverjeništvu.

DANAŠNJA BORZA.

Zagreb, 17. marca. (Izv.) Današnja borza notira sledeče kurze: Dunaj 20.80; Berlin 232; Italija 538—539; London 565; Pariz 10.10—10.20; Praga 190; dolarji 140. (Dolarji padajo, tendenca vdolarjih je slaba.)

Politični dogodki.

Dev. Mar. v Polju. Da bi bile že vendar enkrat občinske volitve, tožijo ljudje. Kak dovtipnež pa pravi: če ne bodo kmalu, zna še mene doleteti gerentska čast. Dobili smo zopet novega gerenta v osebi gosp. Kavčiča, nadučitelja v pokoju, starega liberalca. Kakor macka mlade, tako prenašajo naš občinski inventar. Kakor smo bili Žerjavovega absolutizma deležni, tako smo sedaj tudi Baltičevega. Seveda volitve se bližajo in te mora liberalec voditi. Temu atentatu na občino bodo sledili golovo tudi drugi. Občine pozor! Nas delavce tolaži misel, da to liberalno veselje ne bo trajalo dolgo, pazno bomo pa tudi zasledovali gerentovo delovanje. Pri volitvah v konstituanto je dobila liberalna ali recimo demokratska stranka celih 44 glasov, pri ob-

činskih jih bo gotovo polovico manj. Kako pa misli o delavcih g. Kavčič, nam je še v dobrem spominu, ko je ob priliki zadnjega štrajka zabrusil: »Tela fabriške delavce bi kar bičali!« A ker se danes tako rado vse obrača, se znajo tudi te besede obrniti pri občinskih volitvah, da bosta on in njegova stranka pa prav pošteno bičana.

+ Kristanov naslednik. Ko se je Kristan odločil, odložiti poslanski mandat, ki nese manj ko ravnateljstvo Friderikovega veleposestva, so socialdemokrati sklenili poslati v parlament na Kristanovo mesto g. Tokana.

+ Kristanovi novi dohodki. Kristan, ki bo od novega ravnateljstva vlekli za prvo leto 15 milijonov dohodka, bo v vsaki uri, v spanju in bdenju, zaslužil okrog 1700 kron (morda pa celo dinarjev). Toliko zasluži povprečno en proletarski človek, kakršni so volili socialdemokrata Kristana, tekem celega meseca za celo svojo družino. Pa še pravijo socialdemokrati, da »smo vsi ljudje glih«.

+ Eshaezija. Belgrajska »Republika« razmišlja o politiki, ki je Anglijo in Ameriko napravila najmočnejši državi na svetu in primerja s to politiko politiko evropskih držav in posebej Jugoslavije — Eshaezije (SHS). Svoja razmišljanja zaključuje tako-le: »Revanza, maščevanje sužnjem, diktatura, pravica zmagovalca! — to so gesla raznih evropskih držav in državotvorcev. Spoštovanje državljanskih svoboščin, širjenje samouprave, dviganje ljudstva k svobodi potom samouprave — to so gesla državnega življenja Amerike in Anglije. Evropa že vsa trepetaja od strahu pred svobodo, v vseh državah živi ta strah pred nekoga svobodo od zunaj ali v notranjosti; v Angliji in Ameriki tega strahu ni, tam je svoboda pogoj življenja. V Evropi se svoboda še povsodi smatra kot strup, nevarna pijača, v Angliji in Ameriki je ona vsakdanji kruh. Evropa je še vsa v oblasti barbarov, Evropa še ni zemlja svobodnih državljanov. V Evropi še vsi hočejo vladati nad drugimi in se še nikdo ni naučil vladati nad samim seboj. Evropa je še vsa dežela oblasti in nikjer še dežela samouprave. A zate, Eshaezija, je vse to, kar govorim, odveč. Ti še nisi niti v Evropi. Ti si na Balkanu in Balkan je tvoja perjanica. Nosi jo in ponášaj se z njo, a pusti nam, ki smo ti odveč, da se sramujemo tebe in tvoje perjanice.« — To piše belgrajski list. Kdo je kriv, da se o Jugoslaviji govori na ta način — in to, žal, upravičeno? Separatisti in prevratniki? Ne, ampak centralistični absolutisti, ki so na vladi.

Praznik sv. Jožefa.

Vabimo vse krščansko delavstvo ljubljanskih tovarn in obratov kakor tudi vse upokojene delavce v cerkev sv. Jožefa, kjer bo ob pol 9. dop. cerkveni govor, sv. maša in skupno sv. obhajilo.

Po sv. maši se vrši v »Ljudskem domu« delavski shod. Nastopi več govornikov.

Krščansko delavstvo! Ta dan je naš, zatoj naj nihče ne manjka!

Nadželstvo ljub. okrožja JSZ

Ali je res?

V trenutku našega resnega nastopa in klita k stanovski solidarnosti prinaša »Slovenec« od 12. t. m. nad vse presenetljivo in komaj verjetno vest pod naslovom: »Propaganda za odpad od vere« med drugim tudi tale da za ZJZ skrajno obtežilen stavek: »Tudi med železničarji, organiziranimi v Zvezi jugoslov. železničarjev, se je odpadniška propaganda že precej razpasla«. Človek ne bi mogel verjeti, da je ZJZ tako daleč zašla, da bi brezobzirno hotela uničiti in pogubiti jugoslovanske železničarje. — Upamo, da je bila ta informacija »Slovenca« — kakorkoli — napačna. Odkritosrčno povedano, mi železničarji si iskreno želimo, da bi naša dobra mnenja o ZJZ. bila resnična, kajti mi se v polnem obsegu zavedamo žalostnih posledic, ki bi jih povzročil tak boj v strokovnih organizacijah. Vemo, da je v ZJZ zbrana precej močna materialistična družba. In če bi ti ljudje izstopali kot taki — posamezniki ne pa organizirano — iz kat. Cerkve, bi jih morali smatrati za značajne in dosledne svojim nazorom. Vse nekaj drugega pa je, če se tu vrši res organizirana propaganda za odpad od kat. Cerkve v pravoslavje. Če je grda in breznačajna hinavščina, če absolutni materialist fungira v matičnih knjigah in drugih uradnih dokumentih

